

Вих. № 7227/2-04/11
Від 04.11.2020р.

Голові Комітету ВРУ з питань фінансів,
податкової та митної політики

*Щодо регулювання комісій за
еквайринг та інтерчейндж*

п. ГЕТМАНЦЕВУ Д.О.

Шановний Даниле Олександровичу!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу та бажаємо успіхів у Вашій професійній діяльності.

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ), як найбільший представник банківського співтовариства, звертається до Вас із наступним.

На сьогодні у Верховній Раді України зареєстровано проекти законів № 4178 від 01.10.2020 "Про внесення змін до деяких Законів України щодо комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу" та № 4178-1 від 15.10.2020 "Про внесення змін до деяких законів України щодо комісійної винагороди за послуги еквайрингової установи (вартості торговельного еквайрингу)". Законопроекти передбачають законодавче регулювання (обмеження) розмірів комісійних винагород на ринку платіжних послуг, а саме інтерчейндж та комісійної винагороди за послуги еквайрингу.

Разом з тим, запровадження в Україні законодавчого регулювання зазначених комісій матиме відверто негативні наслідки для розвитку безготівкових платежів та перекреслить багаторічні зусилля учасників ринку та держави щодо розбудови cashless економіки.

1. Комісія інтерчейндж.

Регламентом 2015/751 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2015 року про міжбанківські комісійні збори за платіжні операції встановлені обмеження комісії інтерчейндж. Але, за досвідом країн Європи, примусове зниження комісії інтерчейндж мало негативні наслідки:

- підвищення тарифів на банківські послуги для користувачів платіжних карток;
- згортання програм лояльності, які стимулювали користувачів платіжних засобів до безготівкових розрахунків;
- гальмування поширення безготівкових платежів;
- скорочення інвестицій у розвиток банківської інфраструктури та безпеки платежів.

Крім того, як свідчать результати дослідження (Edgar, Dunn & Company, Interchange Fee Regulation Impact Assessment Study, January 2020), зниження комісії інтерчейндж не призвело до очікуваного зниження цін на товари для споживачів та зниження витрат невеликих торговців, натомість бенефіціарами скорочення комісій інтерчейндж стали великі торгові компанії.

Тобто, якщо коротко описати ефект від регулювання розміру комісії інтерчейндж у Європі – зросли прибутки великих торгових компаній (мереж), також зросли витрати споживачів.

Наразі, **нема жодних підстав очікувати, що в Україні ефект від обмеження комісій інтерчейндж буде іншим.**

Як і в світі загалом, в Україні за рахунок комісій інтерчейндж покривається частина витрат на емісію та обслуговування платіжних карт, фінансуються програми лояльності для споживачів та інвестиції у платіжну інфраструктуру. При цьому лідируючі міжнародні платіжні системи заявили про плани поступового скорочення комісій інтерчейндж.

У випадку штучного прискореного скорочення зазначених комісій банки – емітенти платіжних карток будуть змушені перекласти витрати, пов'язані з випуском та обслуговуванням карток, на своїх клієнтів – **споживачів фінансових послуг, для яких будуть підвищені або запроваджені додаткові комісії. При цьому буде скорочуватись кількість активних платіжних карток та асортимент пропонованих споживачам послуг.**

2. Комісія за еквайринг.

Ринок еквайрингу в Україні є високо-конкурентним, на ньому присутні багато незалежних один від одного гравців. Отже ціни на цьому ринку утворюються ринковим шляхом і є економічно обґрунтованими (гравці із завищеними цінами втрачають покупців/клієнтів, несуть втрати).

Цінові обмеження на ринках із високою конкуренцією призводять до:

- зменшення кількості пропозицій;
- дефіциту;
- зниження якості товарів/послуг.

Саме тому у світі не практикується обмеження комісій за еквайринг, навіть у країнах, де законодавчо регулюється розмір комісій інтерчейндж.

Якщо комісії за еквайринг будуть законодавчо обмежені, банки-еквайри не отримуватимуть достатньо доходів для покриття своїх витрат, фінансування інвестицій у розвиток еквайрингових мереж та нові технології.

Наслідком такого регулювання стане те, що банки будуть змушені оптимізувати і згортати еквайрингові мережі, як згортають сьогодні мережі фізичних відділень, скорочувати кількість POS-терміналів у торгових точках, навіть припиняти обслуговування певних торгових підприємств.

У підсумку, систематична неможливість розрахунку за придбані товари картою стане поширеною проблемою для покупців.

На додаток підкреслимо, що запровадження в Україні регулювання (обмеження) комісій інтерчейндж та за еквайринг істотно знизить комерційну привабливість карткового та еквайрингового бізнесу для банків. Втрата доходів змусить банки компенсувати їх за рахунок інших джерел, тобто підвищення вартості інших банківських послуг. Темпи проникнення безготівкових розрахунків знизяться.

У цьому контексті також необхідно врахувати те, що попри швидкий розвиток протягом останніх років український ринок електронних платіжних засобів ще значно відстає від європейського за обсягами та рівнем проникнення безготівкових платежів. За даними міжнародних платіжних систем, частка готівкових платежів у загальному обсязі роздрібних платежів в Україні становить близько 75%, у країнах східної Європи становить 50-60%, у країнах західної Європи – 40-50%.

Для підтримки високих темпів розвитку та ліквідації відставання необхідні стабільні умови ведення бізнесу та висока конкуренція (і це справедливо не тільки для даного ринку).

Запровадження цінового регулювання пригальмує розвиток нашого ринку платіжних послуг, драйвером якого є саме банки, та призведе до консервації відставання

від ринків більш розвинених країн. Cashless економіка ще довго залишатиметься нереалізованим прожектором.

Просимо врахувати позицію банківської спільноти при розгляді законодавчих ініціатив щодо регулювання ринку платіжних послуг в Україні.

Сподіваємось на плідну подальшу співпрацю.

З повагою

Виконавчий директор

Олена Коробкова

Вик: Дмитро Глінський
(050)332-45-10 d.glinsky@nabu.org.ua